

دسرخانه هایش بین المللی

علوم انسانی اسلامی و بزرگداشت علامه محمد تقی مصباح یزدی (ره)

دبیر علمی:

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی مصباح

دبیر اجرایی:

حجت الاسلام دکتر محمد فولادی وندا

سر دبیر:

دکترهای عرب

نشانی دبیرخانه همایش:

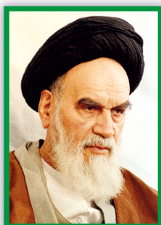
قم، بلوار جمهوری اسلامی،
مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

تلفن:

۰۲۵-۳۲۱۱۳۴۵۶

نشانی سایت و کانال:

<http://icihs.iki.ac.ir>

فرهنگ دانشگاه‌ها و مراکز غیرحوزه‌ای به تجربه و لمس واقعیت‌ها بیشتر عادت کرده است تا فرهنگ نظری و فلسفی. باید با تلفیق این دو فرهنگ، و کم کردن فاصله‌ها، حوزه و دانشگاه در هم ذوب شوند تا میدان برای گسترش و بسط معارف اسلام، وسیع‌تر گردد.
(صحیفه امام، ج ۸، ص ۸۱)

علوم انسانی غرب مبتنی بر جهان‌بینی دیگری است؛ مبتنی بر فهم دیگری از عالم آفرینش است و غالباً مبتنی بر نگاه مادی است. خب، این نگاه، نگاه غلطی است؛ این مبنا، مبنای غلطی است. این علوم انسانی را ما به صورت ترجمه‌ای، بدون اینکه هیچ‌گونه فکر تحقیقی اسلامی را اجازه بدهیم در آن راه پیدا کند، می‌آوریم تو دانشگاه‌های خودمان و در بخش‌های مختلف اینها را تعلیم می‌دهیم؛ در حالی که ریشه و پایه و اساس علوم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد.

(بیانات در دیدار جمعی از بانوان قرآن پژوه کشور، ۱۳۸۸/۰۷/۲۸)

ما در جمهوری اسلامی، نظام جدیدی را در عالم پیشنهاد دادیم و آن را به کرسی نشاندیم و دنیا منتظر است تا بشنود حرف حساب ما چیست؛ این امانت الهی را که به دست ما رسیده است، باید نخست خودمان بفهمیم و بعد هم به دیگران بفهمانیم که در مسائل مختلفی که مطرح می‌شود، اسلام چه حرفی - اعم از نفی یا اثبات یا تأیید و یا رد - برای گفتن دارد.
(سخنرانی در جمع پژوهشگران دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری، ۱۳۹۵/۱۱/۱۴)

فهرست مطالب

◀ سخن سردبیر	۵
◀ پیام آیت الله رجبی برای همایش بین المللی بزرگداشت علامه مصباح (ع) در افغانستان	۷
◀ نظریه پردازی در عرصه علوم انسانی اسلامی نیاز فوری جامعه بشری	۹
◀ گفتگو با پروفسور محمد لگن هاوسن / استاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ع) ۹	
◀ پیام حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی مصباح زیدعزه به همایش علوم انسانی اسلامی در افغانستان	۱۱
◀ اساسی ترین پروژه علمی حیات علامه مصباح یزدی (ع)؛ «اسلامی سازی علوم انسانی»	
◀ گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد حسین شریفی زیدعزه / رئیس دانشگاه قم ۱۳	
◀ معرفی چکیده برخی مقالات رسیده به همایش	۱۵
◀ گزارش	
برگزاری همایش بین المللی «چیستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه آیت الله علامه محمد تقی مصباح یزدی (ع)» در نمایندگی جامعه المصطفی افغانستان ۲۱	
گزارش نشست ها، پیش نشست ها و کرسی های برگزار شده ۲۴	
◀ معرفی کتاب	۳۷

سخن سردبیر

• دکترهادی عرب

علوم انسانی متعارف محصول حداقل بیش از چهار قرن تلاش علمی داعیه‌داران، اندیشمندان و متفکرانی است که مدعی بوده‌اند باید با دانشی منقطع از دین، اخلاق و معنویت، نبض مدیریت جهانی را در دست گرفت و زندگی بشریت را در ساخت‌ها گوناگون مدیریت کرد. بدین منظور، و با هدف تولید چنین دانش سکولاری، هزاران دانشگاه در کشورهای متعدد شکل گرفته و میلیون‌ها استاد دانشگاه و دانشجو با تمرکز بر نظام مسائل و موضوعات این حوزه دانشی و کاربردی، با روش‌هایی تجربی و آزمون و خطا، علوم انسانی کنونی را شکل داده‌اند. دانش‌هایی که با استفاده از سرمایه‌گذاری‌های کلان مالی و انسانی، با طراحی نظام‌های آموزشی، پژوهشی و پیوستارهای فرهنگی آن، تربیت دانشمندان و حکمرانان متخصص و معتقد به این دانش، و نیز کاربست مدرن‌ترین رسانه‌ها و ابزارهای تبلیغی، آن را در کشورهای مختلف نهادینه ساخته‌اند.

روشن است این نوع دانش که پایه‌های نظری و فرانظری آن صرفاً مبتنی بر مبانی اومانستی و این جهانی شکل گرفته است، تأمین‌کننده نیازهای دولت و جامعه‌ای خواهد بود که در آن بستر و با همین اهداف تاسیس شده است و به یقین نمی‌تواند اهداف

نظام‌های سیاسی مبتنی بر اندیشه دینی و الهی که کمال و خوشبختی انسان را در هر دو ساحت این جهانی و آن جهانی دنبال می‌کنند، تأمین کند.

انقلاب اسلامی ایران به مثابه یک نقطه عطف در تاریخ جهان بین‌الملل و تغییردهنده مسیر تحولات فکری و انسانی در عرصه جهانی و در تقابل با گفتمان نظام سلطه سکولار موجود، افق‌های جدیدی را فراروی بشریت قرار داده است. در ساحت دانش انسانی، مدعای این حرکت بنیادین و گسترده آن است که بر اساس وحی، عقل و تجربه، علوم انسانی اسلامی تنها عامل سعادت و رستگاری بشر در دو ساحت دنیا و آخرت می‌باشد. بر این اساس، لازم است بیشترین سرمایه‌گذاری علمی، فکری و ترویجی برای تولید و ترویج این عرصه متمرکز شود.

در این میان، همان‌طور که از عنوان «علوم انسانی اسلامی» برمی‌آید، باید کسانی در این عرصه به تولید دانش بپردازند که هم در علوم اسلامی متبحر باشند و هم در آن رشته تخصصی علوم انسانی که قصد تولید دانش اسلامی در آن عرصه را دارند، متخصص باشند؛ زیرا برای داشتن رویکردی اجتهادی از منظر اسلامی در یک حوزه تخصصی باید با نظام مسائل و موضوعات آن دانش و آخرین نظریه‌های علمی جهانی مطرح درباره آن آگاهی کافی وجود داشته باشد تا بتوان با اشراف کامل به تولید نظریه‌های علمی جدید پرداخت.

افزون بر این، بر اساس شواهد موجود در دانشگاه‌های کشورهای جهان، طیف متنوعی از استادان دانشگاه‌ها و آکادمی‌های علمی در قاره‌های مختلف جهان رویکردی انتقادی به علوم انسانی سکولار موجود دارند که آمادگی دارند در کنار جریان‌های اسلامی، به تولید دانشی متفاوت از رویکردهای موجود در این عرصه بپردازند. بی‌تردید استفاده از این ظرفیت و سایر زمینه‌های موجود در سطح بین‌المللی، نیازمند سرمایه‌گذاری، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و پیگیری برای عملیاتی‌سازی مجموعه‌ای از اقدامات است که امیدواریم مسئولان این عرصه به این مهم مبادرت ورزند.

پیام آیت‌الله رجبی برای همایش بین‌المللی بزرگداشت علامه مصباح رحمته‌الله در افغانستان

پیام ریاست مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته‌الله به همایش
«چپستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه علامه محمدتقی مصباح یزدی رحمته‌الله»

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين.
اللهم كن لوليک الحجة بن الحسن صلواتک علیه و علی آبائه فی هذه الساعة و فی کل ساعة،
ولیا و حافظا و قائدا و ناصرا و دلیلا و عینا،
حتى تُسکنه أرضک طوعا و تمتعه فیها طویلا.
به همه اندیشمندان، پژوهشگران، دانش‌پژوهان و طلاب شرکت‌کننده در همایش
«چپستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه علامه محمدتقی مصباح یزدی رحمته‌الله» سلام و
درود می‌فرستم.

مرحوم علامه مصباح یزدی رحمته‌الله از نوابغ دوران ما بود؛ به تعبیر رهبر معظم انقلاب، شخصیتی
کم‌نظیر در جامعیت علمی، اخلاقی و بصیرتی. سخن گفتن درباره ابعاد شخصیت این استاد

بزرگ اندیشه، نه در این مجال می‌گنجد و نه قلم قاصر حقیر توان بیان آن را دارد. باین حال به مناسبت این کنگره مبارک، چند نکته تقدیم می‌شود.

ایشان همچون اساتید الهی خویش، امام خمینی علیه السلام و علامه طباطبایی علیه السلام، دارای دوراندیشی عمیق بود و نیازهای آینده جهان اسلام را زودتر از دیگران تشخیص می‌داد. از همین رو، حدود نیم قرن پیش با تحلیل ظرفیت‌ها و نیازهای امت اسلامی و شناخت تهدیدات فرهنگی و فکری شرق و غرب، اسلامی‌سازی علوم انسانی را رسالت الهی و انقلابی خویش قرار داد.

از برکات اندیشه آن حکیم فقید، تأسیس نهادهایی چون:

دفتر همکاری حوزه و دانشگاه

بنیاد فرهنگی باقرالعلوم علیه السلام

مؤسسه آموزشی - پژوهشی امام خمینی علیه السلام

این مؤسسه اکنون به عنوان پایگاه اصلی علوم انسانی اسلامی شناخته می‌شود و تاکنون هزاران استاد و پژوهشگر در این مسیر تربیت شده‌اند.

علامه مصباح علیه السلام با طراحی رشته‌ها، منابع درسی نوین و تألیف آثار ماندگار، جریان پایدار و نظام‌مند علوم انسانی اسلامی را بنیان گذاشت و در شاخه‌هایی چون فلسفه، علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، تعلیم و تربیت، اقتصاد، دین‌شناسی، روان‌شناسی، تفسیر و اخلاق ابتکارات ارزشمند ارائه کرد.

به همین دلیل، می‌توان او را به حق «پدر علوم انسانی اسلامی» نامید.

میراث فکری او مرز نمی‌شناسد و افق‌های تازه‌ای برای همکاری علمی میان حوزه‌ها و دانشگاه‌های منطقه می‌گشاید؛ چراکه این اندیشه، برخاسته از اسلام ناب و ریشه‌دار در روش اجتهادی است.

برگزاری این همایش در سرزمین افغانستان - سرزمینی با پیشینه درخشان در علم و معنویت - نشانه‌ای روشن از جهانی بودن اندیشه‌های علامه مصباح علیه السلام و استمرار پیوند حوزه‌های علمی جهان اسلام است.

در پایان، ضمن قدردانی از زحمات تمامی دست‌اندرکاران این همایش، از خدای متعال مسئلت دارم:

روح بلند آن حکیم الهی را با اولیای خویش محشور فرماید و ما را در استمرار راه مبارکی که او بنیان نهاد موفق بدارد.

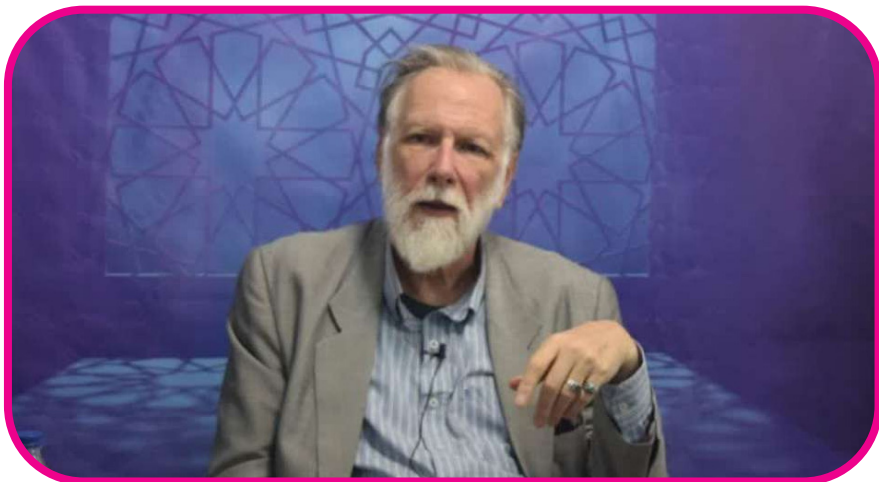
والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

محمود رحبی

۱۴۰۴/۰۸/۲۹

شایان ذکر است، همایش «چیستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه علامه محمدتقی مصباح یزدی علیه السلام» در دفتر نمایندگی جامعة المصطفی العالمیة در کشور افغانستان برگزار گردیده است.

نظریه پردازی در عرصه علوم انسانی اسلامی نیاز فوری جامعه بشری

پروفسور محمد لگن هاوسن / استاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

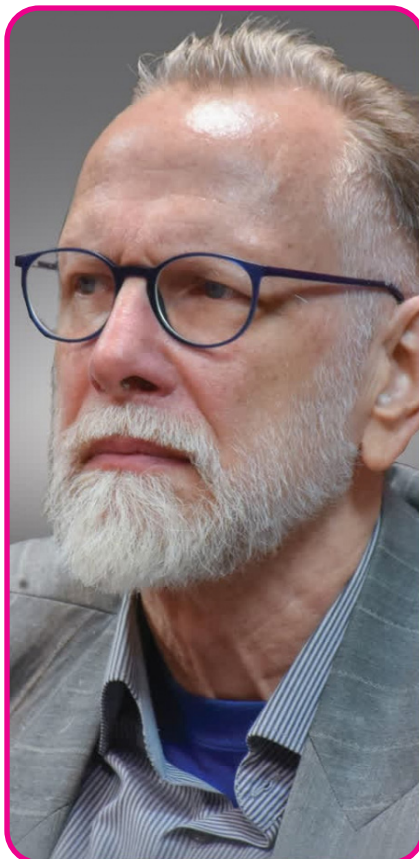
انسانی» استفاده نکرده‌اند، اما به‌طور غیرمستقیم به همین مباحث پرداخته‌اند. همچنین نویسندگان مختلفی در میان متفکران مسلمان به این موضوع پرداخته‌اند و معتقد بوده‌اند که می‌توان علوم انسانی و علوم اجتماعی را به نوعی مورد بازنگری قرار داد تا این علوم با آموزه‌های اسلامی سازگار شوند. این دغدغه و چالش به این ترتیب مطرح شد که دانشمندان مسلمان، با مرور کتاب‌هایی که از غرب دربارهٔ روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و عرصه‌های

تأکید ویژه علامه مصباح^{رحمته‌الله} بر اهمیت ارزش‌ها در علوم انسانی بحث دربارهٔ اسلامی‌سازی علوم انسانی، یک موضوع بسیار گسترده و طولانی است که در آثار مختلفی به آن پرداخته شده است. به‌عنوان نمونه، این بحث را می‌توان به روشنی در نوشته‌های شخصیت‌هایی مانند آقای العطاس از مالزی یافت؛ حتی قبل از ایشان نیز می‌توان اشاراتی به این موضوع را در آثار سیدحسین نصر پیدا کرد، البته ایشان صراحتاً از عنوان «اسلامی‌سازی علوم

اصل بحث «اسلامی‌سازی علوم انسانی و علوم اجتماعی» نیز دقیقاً در همین نکته نهفته است. البته در مورد چگونگی تحقق این امر، تفسیرها و دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد. اینکه دقیقاً چه مسیری باید طی شود و چه اقداماتی باید انجام شود، از جمله موضوعاتی است که جنبه فلسفی هم پیدا می‌کند و مورد بحث‌های فراوان قرار گرفته است.

اما باید توجه داشت که آنچه بیش از همه در اندیشه علامه مصباح^ع مورد توجه قرار داشت، بحث درباره ارزش‌ها و اهمیت ارزش‌ها در علوم انسانی بود. البته باید تأکید کرد که اسلامی‌سازی علوم انسانی صرفاً محدود به ارزش‌ها نیست، اما دغدغه اصلی علامه مصباح^ع بیش از هر جای دیگر، به موضوع ارزش‌ها ارتباط داشت. اینکه ارزش‌ها کجا نقش پیدا می‌کنند، هدف نهایی این علوم چیست و چه رویکردی باید در این زمینه دنبال شود، جزء پرسش‌های اساسی ایشان بود.

هنگامی که به نوشته‌های پژوهشگران سکولار درباره علوم انسانی نگاه می‌کنیم، متوجه می‌شویم که هدف آنها کاملاً با اهدافی که ما در نگاه اسلامی داریم متفاوت است. به همین جهت، معتقدیم که این علوم باید تا حد امکان اصلاح و اسلامی شوند تا بتوانند به خوبی با تعلیم اسلامی سازگار باشند، ان شاء الله.

مشابه ترجمه شده‌اند، مشاهده کردند که در این آثار یک‌سری پیش‌فرض‌های وجود دارد که با آموزه‌های اسلامی ناسازگار نیست.

همین نکته موجب شد که این ضرورت احساس شود که باید در نگاه و بررسی مجددی، این تعلیمات و معارف را از ابتدا مرور کنیم و ببینیم کجا پیش‌دآوری‌ها و فرضیات نویسندگان این آثار، خلاف تعلیمات اسلام است. در نتیجه، باید مشخص کنیم که کدام بخش‌ها نیازمند اصلاح و بازنگری‌اند و چگونه می‌توان آنها را اصلاح کرد.

پیام حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی مصباح زیدعزه به همایش علوم انسانی اسلامی در افغانستان

طبیعی که در زندگی در جریان است، آنجایی که به تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری منجر می‌شود، ذیل یکی از علوم انسانی قرار می‌گیرد و از نتایج پژوهش‌ها و نظریه‌پردازی‌های این علوم باید استفاده کنیم.

بنابراین در تشخیص اینکه علوم انسانی یک صحنه هم‌اوردی با فرهنگ سکولار حاکم بر جهان است، برای داشتن یک جامعه اسلامی و یک زندگی انسانی، ما باید به این علوم بپردازیم و مبانی این علوم را کاوش کنیم. نظر اسلام را در شاخه‌های مختلف علوم انسانی، از منابع اصلی آن جست‌وجو کنیم و برای آینده بشریت، به‌خصوص در جوامع اسلامی، برنامه داشته باشیم. هیچ جای شک و تردیدی در این جهت نیست. از این جهت، من تبریک عرض می‌کنم خدمت

همایشی که به‌عنوان «علوم انسانی؛ چپستی و چگونگی علوم انسانی اسلامی در اندیشه علامه مصباح (ره)» در حال برگزاری است، توجه به یکی از مهم‌ترین مسائل امروز جامعه اسلامی است. علوم انسانی به‌عنوان علم‌ومی که تلاش دارند انسان و پدیده‌های انسانی را درست بشناسند و بر اساس یک فهم درست از انسان و زندگی انسانی، برای حل مشکلات جامعه اسلامی و پیشبرد اهداف انسانی برنامه‌ریزی کنند، شاید بتوان گفت که مهم‌ترین تلاش فکری بشر در جهت یک زندگی انسانی تلقی می‌شوند. هر کاری که ما در زندگی‌مان، چه زندگی فردی و چه زندگی اجتماعی انجام می‌دهیم، به نوعی به یکی از رشته‌هایی که به نام علوم انسانی شناخته می‌شوند مربوط می‌شود؛ حتی مسائل مادی و نیز مسائل

دست‌اندرکاران این همایش که مسئله بسیار مهمی را، بلکه می‌شود گفت مهم‌ترین مسئله امروز بشر را، درست تشخیص دادند و برای پرداختن به این مسائل و تحقیق درباره نظر اسلام در این مسائل همت کردند.

مرحوم آیت‌الله مصباح^۱ یکی از پیش‌گامان این عرصه بودند که از زمان قبل از انقلاب اسلامی، با همکاری و همفکری شهید مطهری، شهید بهشتی و شهید قدوسی، برای چنین برنامه‌ها و موضوعاتی فکر و برنامه‌ریزی می‌کردند و یک برنامه جدیدی را در حوزه پایه‌گذاری کردند؛ برای اینکه عالمان دین با این عرصه‌های امروزی علوم آشنا شوند و خودشان را آماده کنند؛ همچنین برای اینکه چنین نظریه‌پردازی‌هایی را در زمینه‌های مختلف اقتصاد، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و... داشته باشند. از این جهت، پرداختن به اندیشه‌های ایشان جای تشکر بسیار دارد؛ چراکه ایشان نه تنها در این زمینه پیش‌تاز بودند، بلکه مقدار زیادی از راه را هم به ما نشان دادند.

در خیلی از زمینه‌ها خودشان وارد شدند، مبانی این علوم را چه از دیدگاه عقلی و چه از دیدگاه نقلی بررسی کردند، نظریات غربی و شرقی که در این زمینه‌ها مبنای نظریه‌پردازی‌های رایج هستند را نقد کردند، متکفل بسیاری از این مبانی شدند. مباحث تفسیری و قرآنی‌شان و همین‌طور در مباحث عقلی و فلسفی‌شان، این مبانی را مطرح و نقادی کردند. نکات مهم و بزرگه‌هایی که در تفکرات امروزی وجود و جای نقادی دارد و ما باید آنها را از نگاه اسلامی هم بررسی کنیم و دیدگاه اسلام را ارائه دهیم، در خیلی از این زمینه‌ها خودشان وارد شدند.

درس‌هایشان، کتاب‌هایشان و حتی سخنرانی‌ها و مصاحبه‌هایشان به این نکات توجه دادند که راه را برای ما باز کرده و نشان داده که از چه راه‌هایی باید اقدام کرد.

در بعضی از این زمینه‌ها، نظریه‌پردازی‌های اسلامی هم انجام دادند؛ به خصوص در زمینه مسائل نظریه سیاسی اسلام، نظریه حقوقی اسلام، نظریه تربیتی اسلام، نظریه اخلاقی اسلام. در این زمینه‌ها هم عمیقاً وارد شدند و با توجه به مبانی اسلامی، نظریاتی را ارائه کردند که برای هرکسی که بخواهد در این زمینه‌ها تحقیق کند راهگشاست.

امیدواریم که این‌گونه فعالیت‌ها موجب معرفی نظریات در این زمینه‌ها باشد و همچنین بقیه متفکرین را به فکر وادار کند که در این زمینه‌ها سرمایه‌گذاری علمی کنند، تحقیقاتشان را به سمت علوم انسانی اسلامی هدایت کنند و این نیاز فوری جامعه اسلامی، بلکه حتی جامعه بشری، به نظریات اسلامی در زمینه‌های علوم انسانی را ان‌شاءالله به تدریج برطرف کنند.

برای همه دست‌اندرکاران و همه متفکرین و نظریه‌پردازانی که در این جمع حاضر شدند و وقت گذاشتند و زحمت کشیدند و ان‌شاءالله این راه را ادامه خواهند داد، از درگاه الهی طلب موفقیت داریم و امیدواریم که عنایات ولّی عصر^۲ شامل حال همه شما باشد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

حجت الاسلام والمسلمین دکتر احمد حسین شریفی زیدعزه / رئیس دانشگاه قم

اساسی ترین پروژه علمی حیات علامه مصباح یزدی رحمته الله؛ «اسلامی سازی علوم انسانی»

بسم الله الرحمن الرحيم
عرض سلام و ادب دارم خدمت یکایک سروران عزیز، همه دست اندرکاران این همایش بزرگ، به ویژه دوستان، اندیشمندان و اساتید افغانستان، به خصوص مسئولان و اعضای محترم جامعه المصطفی، شعبه افغانستان که متصدی پیش همایش بزرگ درباره اندیشه علامه مصباح رحمته الله، در باب علوم انسانی اسلامی و یا اسلامی سازی علوم انسانی هستند.

علامه مصباح رحمته الله داشتم و نیز به خاطر پژوهش‌ها و نوشته‌هایی که در این زمینه دارم، به اختصار نکاتی را عرض می‌کنم. همان‌طور که می‌دانید، علامه مصباح رحمته الله در طول حیات علمی خود پروژه‌های علمی متعددی داشتند که به جرئت می‌توان گفت اساسی‌ترین پروژه علمی تمام عمر شریف ایشان، مسئله «اسلامی سازی علوم انسانی» و نهایتاً تولید علوم انسانی اسلامی بود. این یک پروژه سنگین و عمیق است که پیش از علامه مصباح رحمته الله نیز برخی بزرگان وارد این عرصه شده بودند و اقداماتی، از جمله نگارش کتاب و طرح مباحث، انجام

در این موضوع سخنان بسیاری می‌توان گفت و باید هم گفته شود. این بنده ناچیز نیز به دلیل آشنایی ویژه‌ای که با محضر

داده بودند و بعد از ایشان نیز این مسیر همچنان ادامه یافته است.

اسلامی‌سازی علوم انسانی، ایجاد تحولات معرفتی است. این خود بحث وسیعی است که من فقط به سرفصل‌های عمده آن اشاره می‌کنم.

اقدام دوم، نقد علوم انسانی رایج است. به هر حال، علوم انسانی در دو سه سده اخیر در دنیا رواج جدی یافته است. کسی که سخن از اسلامی‌سازی علم به میان می‌آورد، طبیعتاً باید نقصی در این علوم انسانی موجود دیده باشد، باید ناکارآمدی یا نادرستی معرفتی در آنها را تشخیص داده و این موضوع را عالمانه و محققانه بیان کند. در غیر این صورت، اگر علوم انسانی موجود هم از نظر معرفتی مشکل جدی نداشته باشند و هم از نظر کارآمدی موفق و مؤثر باشند، دیگر نیازی به تحول و تغییر نیست و مورد پذیرش قرار خواهند گرفت.

بنابراین یک بخش مهم از تحول معرفتی که علامه مصباح^ع به دنبال آن بود، نقد علوم انسانی رایج در نقش چند مرحله بود که فهرست آن را بیان می‌کنم و محققان می‌توانند در آثار ایشان به مصادیق این مراحل مراجعه کنند.

گام اول، نقد دستاوردهای علوم انسانی رایج، از جمله فرآورده‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی، مدیریت، حقوق و سایر رشته‌هاست؛

گام دوم، نقد نظریه‌ها در علوم انسانی؛ برای مثال، نقد نظریه رفتارگرایی در روان‌شناسی یا نظریه اقتصاد سرمایه‌داری در اقتصاد. نقد نظریه با نقد دستاورد متفاوت است؛ نقد نظریه عبارت است از نقد مبانی فکری، نقد مبانی علمی و سنجش روش‌شناسی آن؛

گام سوم، نقد روش رایج در علوم انسانی موجود است، آن هم با تکیه بر بنیان‌های معرفت‌شناسی و روش‌شناسی اسلامی،

اما ویژگی علامه مصباح^ع در این بود که او از جامعیتی خاص برخوردار بود و اقداماتی انجام داد که نشان از یک درک عمیق نسبت به علم و شناختی فوق‌العاده نسبت به اسلام و علوم انسانی داشت. مجموعاً می‌توان گفت سه کار عمده را علامه مصباح^ع برای تولید علوم انسانی اسلامی در دستور کار قرار داد و در هر سه عرصه نهایت تلاش خود را به کار بست. اولین اقدام، تحولات معرفتی بود. از دیدگاه علامه مصباح^ع شرط لازم برای

امری ممکن و حتی ضروری است. ایشان ضرورت‌های علمی و عملی تولید علوم انسانی اسلامی را تحلیل و تبیین می‌کرد و چگونگی انجام این کار را در قالب سخنان مفصل، بررسی و تحلیل می‌نمود؛ همچنین فرایند و مراحل تولید و دستیابی به نظریه اسلامی در علوم انسانی را با دقت تشریح و تدوین کرد و خود نیز عملاً در برخی مصادیق این تحول را دنبال نمود.

حتی اگر این روش‌ها را مفید می‌دانستند، کافی نمی‌دیدند؛ مثلاً روش تجربی که در علوم انسانی رایج است، هرچند لازم است، اما هرگز کافی نیست. این روش فقط یک بُعد از یک پدیده چهار بُعدی را آشکار می‌سازد و برای دستیابی به شناخت عمیق‌تر، باید روش‌های شهودی، نقلی و عقلی را نیز به کار گرفت.

لذا علامه مصباح^ع روش تجربی را طرد نمی‌کرد، بلکه آن را لازم اما ناکافی می‌دانست و معتقد بود باید از سایر روش‌ها هم بهره برد. یک بخش دیگر از مرحله نقد، نقد مبانی علوم انسانی رایج بود. علامه مصباح^ع به طور جدی مبانی هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و به طور خاص مبانی انسان‌شناختی علوم انسانی رایج را نقد می‌کرد و با تکیه بر بنیان‌های فکر اسلامی بطلان آنها را نشان می‌داد. نهایتاً نقد فلسفه رایج در هر علم - مانند فلسفه روان‌شناسی، فلسفه اخلاق، فلسفه جامعه‌شناسی و فلسفه تاریخ - نیز محور توجه قرار می‌گرفت. همان‌طور که می‌دانید، مبانی فلسفی و معرفت‌شناختی وقتی به علوم انسانی می‌رسند، در مرحله‌ای به فلسفه‌های مضاف کشیده می‌شوند. فلسفه روان‌شناسی، چسبیده به روان‌شناسی؛ فلسفه جامعه‌شناسی، چسبیده به جامعه‌شناسی؛ و به همین ترتیب. لذا نقد فلسفه مضاف به علم نیز یکی از محورهای تحول معرفتی بود که علامه مصباح^ع به آن پرداخت.

کار دیگری که علامه مصباح^ع پس از نقد بنیان‌های علوم انسانی رایج انجام داد، تبیین امکان و بلکه ضرورت تولید علم دینی بود؛ یعنی تأکید داشت علوم انسانی مبتنی بر فکر اسلامی، جهان‌بینی و معرفت‌شناسی و انسان‌شناسی اسلامی،

در کنار این‌ها، نوع دیگری از اقدامات را هم علامه مصباح^ع لازم می‌دانست که به اختصار عرض می‌کنم. کار دوم، تحول در کنشگران علم بود که ایشان آن را از ضروری‌ترین کارها می‌دانست، حتی اگر به لحاظ معرفتی، اسلامی‌سازی علوم انسانی را ممکن و شدنی بدانیم و روش‌های آن را هم بیان کنیم، اما وقتی کنشگران علم - یعنی دانشجویان، استادان و کاربران علم - به دلایلی مثل ضعف معرفتی، ضعف اخلاقی و تربیتی، ضعف رویکرد یا ضعف خودباوری، به آن توجه نکنند، هیچ پیشرفتی حاصل نخواهد شد و حتی بهترین نظریات هم اگر عمل نشود، ناکارآمد خواهند ماند. به تعبیر امیرالمؤمنین علی^ع: «لا رأی لمن لا یتطاع»؛ اندیشه‌ای برای کسی که از او اطاعت نشود وجود ندارد. حتی اگر قوی‌ترین نظریه‌پرداز را بیاوریم، اگر جامعه آن را نپذیرد، کاری از دست او ساخته نیست.

لذا تحول در سطح کنشگران علم نیز امری ضروری بود که علامه مصباح^ع نیز آن را دنبال می‌کرد. در اینجا مناسب است یادآوری کنم که مولوی، یا بهتر بگویم ملا جلال‌الدین بلخی که اهل افغانستان و ایران بزرگ است، فرمایشی دارد: «زان که از قرآن بسی گمراه شد / زین رسن قومی درون چاه شد».

قرآن حبل‌الله است، اما بعضی‌ها از این طناب الهی چاه می‌روند. طناب که تقصیری ندارد؛ اگر سودای سربالا نداشته باشیم و اهل هدایت و کشف حقیقت باشیم، قرآن کمکی به ما نخواهد کرد. بنابراین توجه به کنشگران و کاربران علم اهمیت زیادی دارد و علامه مصباح^ع نیز در این زمینه، هم در ابعاد معرفتی و هم در ابعاد تربیتی و تهذیبی، اقدامات بزرگ و مهمی انجام

دادند که در این مجال فرصتی برای توضیح بیشتر نیست.

گام سوم، تغییر در ساختارهای نهاد علم و تولید علم است. علامه مصباح ره به واسطه آشنایی عمیق با دانشگاه‌های جدید و مدرن و نیز به دلیل تجربه زیسته با حوزه‌های علمی سنتی، معتقد بود این دو نوع ساختار آموزشی و پژوهشی برای هدف تولید علوم انسانی اسلامی کافی نیستند و کارآمدی لازم را ندارند؛ از این رو تأکید داشت که باید ساختار آموزشی و پژوهشی جدیدی ایجاد شود که هم توانایی نظریه‌پردازی و هم توانایی تربیت کنشگرانی در این سطح را داشته باشد؛ یعنی کنشگران علم و نظریه‌پردازانی با تسلط بر سنت اسلامی، معارف قرآنی و حدیثی، و آشنا با روش‌های نوین علمی و اندیشه‌ورزی، در مرز دانش باشند و بتوانند علوم انسانی اسلامی را متناسب با نیازهای روز جامعه تولید کنند. این سه اقدام اساسی، یعنی تحول معرفتی، تحول در کنشگران علم و تحول در ساختارهای علم و آموزش، پایه‌های اصلی تفکر و تلاش علامه مصباح^ع برای اسلامی‌سازی علوم انسانی بود. هفتاد سال عمر مبارک ایشان در این مسیر صرف شد و حقیقتاً خدماتی بی‌سابقه و بی‌نظیر در این حوزه برجای گذاشتند.

روح و رضوان و رحمت الهی بر ایشان باد و از خداوند متعال می‌خواهم که به همه ما توفیق دهد تا در فهم، تبیین، نشر و گسترش معارف اسلامی در سراسر عالم موفق باشیم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

معرفی چکیده برخی مقالات رسیده به همایش

چهار تقریر تکاملی از محل نزاع در مسئله «اصالت وجود» با الهام از آرای علامه مصباح یزدی

✍ مهدی احمدخان بیگی / استادیار گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
beigi@gmail.com

✍ سیدمرتضی صافی / دانشجوی دکتری فلسفه تطبیقی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
seyyedmortezaasafi@gmail.com

چکیده

با ظهور فلسفه صدرایی و طرح نظریه بنیادین «اصالت وجود»، تقریباً تمام فیلسوفان اسلامی ماهیت را امری اعتباری دانسته و اصالت را به وجود نسبت داده‌اند. باین حال، خوانش‌های گوناگون و گاه متعارضی از این نظریه در میان اندیشمندان شکل گرفته است؛ تا آنجا که برخی از این تفسیرها از منظر برخی متفکران معاصر، به احیای نظریه «اصالت ماهیت» انجامیده است. در این میان اختلاف نظر میان آیت الله مصباح یزدی و برداشت منسوب به استاد ایشان، علامه طباطبائی در کانون توجه قرار دارد. تفاوت دیدگاه این دو فیلسوف در پذیرش وجود کلی طبیعی، نشان می‌دهد که ریشه این اختلاف به تفاوت خوانش آنان از نظریه «اصالت وجود» بازمی‌گردد. بررسی علت این فاصله ما را به تمایز در تقریر محل نزاع میان ایشان رهنمون می‌سازد. مقاله حاضر با رویکردی تحلیلی-توصیفی و تمرکز بر خوانش خاص علامه مصباح یزدی از مسئله «اصالت وجود»، می‌کوشد نشان دهد که نحوه طرح و تبیین محل نزاع، چگونه می‌تواند به تفاوت در پاسخ‌ها نسبت به این مسئله بنیادین فلسفی بینجامد. در چهار مرحله محل نزاع در مسئله «اصالت وجود» به طور دقیق مشخص می‌شود تا در پرتو فهم روشن آن، امکان داوری صحیح درباره پاسخ‌های مختلف فراهم گردد.

کلیدواژه‌ها: وجود، ماهیت، اصالت، اعتبار، علامه مصباح یزدی

تأثیر نگاه عین الربطی به انسان بر اهداف علوم انسانی اسلامی

✽ اسماعیل شابندری / دانشجوی دکتری فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

✽ علی مصباح / دانشیار گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
a-mesbah@iki.ac.ir

✽ مرتضی رضایی / دانشیار گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
m.rezaei@iki.ac.ir

چکیده

امروزه اهمیت علوم انسانی در برطرف کردن نیازهای انسان و جوامع انسانی بیش از پیش مشخص شده است. علوم انسانی در یک تقسیم‌بندی به علوم انسانی توصیفی و علوم انسانی دستوری تقسیم می‌شود. هدف علوم انسانی توصیفی طبق تعریف برگزیده، توصیف، تبیین و تفسیر امور و پدیده‌های انسانی و هدف علوم انسانی دستوری، تغییر، اصلاح و جهت‌بخشی به امور و پدیده‌های انسانی است. از جمله مبانی فلسفی تأثیرگذار بر هدف علوم انسانی، دیدگاه عین الربطی به مخلوقات، انسان است. این نگاه فلسفی، ضمن تأثیرگذاری بر مبانی الهیاتی همچون اثبات خدا، اثبات کامل مطلق، توحید در خالقیت، توحید در مالکیت، ربوبیت و توحید افعالی، نقش مؤثری در تبیین و تفسیر پدیده‌های انسانی، به‌عنوان «هدف علوم انسانی توصیفی» و نیز جهت‌بخشی به افعال، انفعالات و پدیده‌های اجتماعی، به‌عنوان «هدف علوم انسانی دستوری» دارد. این آموزه فلسفی منشأ ارائه مکتب اخلاق توحیدی شده، ضمن اینکه منشأ حق در حقوق و نیز مشروعیت حکومت در سیاست نیز متأثر از این آموزه فلسفی است. در این نوشتار به روش تحلیلی-استدلالی و جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای، تأثیر این نظرگاه فلسفی در هدف علوم انسانی اسلامی بررسی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: اهداف، علوم انسانی اسلامی، عین الربط، علت، خالق، مخلوق.

معیار علم دینی در پرتو واقع گرایی: بازتعریف نسبت «هست»ها و «باید»ها

محمد سربخشی / دانشیار گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ✉
sarbakhshi@iki.ac.ir

محمد جعفری / دانشیار گروه کلام مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ✉
jafari@iki.ac.ir

چکیده

مسئله «علم دینی» و «علوم انسانی اسلامی» از چالش‌های فکری معاصر است. در یک رویکرد، با تفکیک میان «گزاره‌های توصیفی» (Facts) و «گزاره‌های هنجاری» (Values)، دینی بودن تنها به حوزه ارزش‌ها و هنجارها محدود شده و علوم توصیفی ذاتاً خنثی تلقی شده است. این مقاله با رویکرد تحلیلی-انتقادی، این تفکیک را به چالش می‌کشد. استدلال اصلی بر «واقع‌گرایی اخلاقی» استوار است که طبق آن، ارزش‌ها و بایدها نیز حقایق عینی و نفس‌الامری هستند. در نتیجه، گزاره‌های هنجاری نیز مانند گزاره‌های توصیفی، واقع‌نما بوده و تباین ذاتی میان آنها وجود ندارد. این پژوهش با تعریف دین به مثابه «مجموعه حقایق ناظر به سعادت همه‌جانبه انسان»، نظریه بدیلی را مطرح می‌کند که دینی بودن یک گزاره را منوط به دو شرط می‌داند: ۱. حقانیت و مطابقت با واقع؛ ۲. ارتباط با سعادت انسان. بر این اساس، اموری چون شخصیت و نیت کاشف یا مکان تولید علم، در دینی بودن خود گزاره دخالتی ندارد. در نهایت، «اسلامی‌سازی علوم» نه طرد علوم بشری، بلکه فرایندی نقادانه برای تفکیک گزاره‌های حق از باطل و کشف حقایق جدید در حوزه سعادت انسان بازتعریف می‌شود.

کلیدواژه‌ها: علم دینی، علوم انسانی اسلامی، گزاره توصیفی، گزاره هنجاری، واقع‌گرایی اخلاقی، نظریه مطابقت صدق، اسلامی‌سازی علوم.

تبیین عوامل ایجاد و تقویت امید در تربیت اخلاقی از منظر علامه مصباح یزدی

ک. هادی حسینخانی / استادیار گروه اخلاق مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

h.hkh@iki.ac.ir

چکیده

تربیت اخلاقی مسیری پر پیچ و خم است که پیمودن آن مستلزم امیدواری به موفقیت و عزم راسخ است. یأس و ناامیدی، رهرو طریق اخلاق و معنویت را از تلاش باز می‌دارد و او را به سکون و رکود وامی‌دارد. اینکه چه عواملی می‌توانند به تقویت امید در متری منجر شوند، پرسش تحقیق حاضر است. بر این اساس، هدف پژوهش کشف عوامل تقویت‌کننده امید متری در مسیر تربیت اخلاقی است. روش تحقیق اسنادی و گردآوری اطلاعات عمدتاً با مطالعه در آثار مکتوب علامه مصباح یزدی در نرم‌افزار مشکات ۲ صورت گرفته است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که تقویت معرفت، یاد خدا، نعمت‌های او، انبیای الهی و حوادث گذشته، توجه به پیشگویی‌های قرآنی و روایی و آرمان‌گرایی واقع‌بینانه، از جمله عوامل معرفتی امیدواری محسوب می‌شوند. تقویت ایمان به خداوند و انتظار فرج امام زمان، برخی از عوامل انگیزشی تقویت امید و عمل به تکالیف، حرکت در مدار ولایت، بهره‌جویی از مربی شایسته، تمسک به شیوه‌های جبران خطا، و نیایش کردن نیز از عوامل رفتاری امیدواری در تربیت اخلاقی به‌شمار می‌روند.

کلیدواژه‌ها: امید، عوامل امیدواری، تربیت اخلاقی، علامه مصباح یزدی.

برگزاری همایش بین‌المللی «چستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه آیت‌الله علامه محمدتقی مصباح یزدی» در نمایندگی جامعه المصطفی افغانستان

شوکت علی حیدری آغاز شد؛ سپس پیام حضرت آیت‌الله رحبی، رئیس محترم مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، توسط حجت‌الاسلام آقای محمدعارف رضایی قرائت گردید؛ پس از آن، دبیر علمی همایش حجت‌الاسلام دکتر محمدآصف محسنی حکمت ضمن تقدیر از نهادهای علمی همکار و محققان، اهداف همایش را بیان نموده و گزارشی از فرایند برگزاری ارائه کرد. اولین مقاله توسط حجت‌الاسلام دکتر سالم محسنی ارائه شد و در ادامه، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عابدی‌نژاد، معاون پژوهش جامعه المصطفی العالمیه، در یک پیام تصویری پیرامون همایش سخن گفت. ایشان

همایش بین‌المللی «چستی و چرایی علوم انسانی اسلامی در اندیشه آیت‌الله علامه محمدتقی مصباح یزدی» روز پنجشنبه ۲۹/۸/۱۴۰۴ در نمایندگی جامعه المصطفی افغانستان، با همکاری مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی و چندین نهاد علمی، تحقیقاتی و اجتماعی برگزار گردید. این برنامه با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سیدعبد الحمید ثابت رئیس نمایندگی، رئیس و معاون شورای علمای شیعه افغانستان، نمایندگان مراجع عظام، علما و مدیران مدارس، رؤسا و اساتید دانشگاه، طلاب و دانشجویان همراه بود. همایش با تلاوت قرآن کریم توسط قاری ممتاز و بین‌المللی آقای

و راهگشای این شخصیت سفارش نمود. پس از آن پیام تصویری حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر احمدحسین شریفی، رئیس دانشگاه قم، پخش شد. وی در این پیام، ساختار اندیشه آیت‌الله علامه مصباح یزدی را در موضوع اسلامی‌سازی علوم انسانی تبیین کرد و توضیح داد که ایشان پس از نقد مبانی، آثار و روش علوم انسانی رایج، امکان و ضرورت تولید علوم انسانی اسلامی را تئوریزه نموده است. در ادامه حجت‌الاسلام دکتر علی مدد فهیمی مقاله خود را قرائت کرد. پس از آن، پیام تصویری حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر علی مصباح، فرزند ارشد آیت‌الله علامه مصباح یزدی و دبیر همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی، پخش شد. ایشان ضمن تقدیر از برگزاری همایش، تأکید کرد که اگر می‌خواهیم جامعه ایدئال اسلامی داشته باشیم، بایسته است که علوم انسانی را اسلامی‌سازی؛ سپس حجت‌الاسلام دکتر محمدطاهر رفیعی مقاله خود را قرائت

علوم انسانی را دارای مبانی هستی‌شناختی و انسان‌شناختی خاصی دانست و افزود: آیت‌الله علامه مصباح ضمن تبیین مبانی، روش و اهداف علوم انسانی اسلامی، طلایه‌دار این عرصه بوده است. پس از ایشان، آیت‌الله احمدعلی علیزاده سخنرانی نمود. وی شخصیت آیت‌الله علامه مصباح یزدی را حلقه ارتباط میان حوزه و دانشگاه دانست و ابعاد تأثیرگذاری این شخصیت بر جامعه اسلامی را بیان کرد؛ سپس پیام تصویری دکتر محمد لگنهاوزن، فیلسوف امریکایی، پخش گردید. او با طرح مسئله اسلامی‌سازی علوم انسانی در میان اندیشمندان مسلمان، جایگاه آیت‌الله علامه مصباح یزدی را برجسته و ممتاز توصیف کرد. در ادامه، جناب آقای رسولی مقاله علمی خود را قرائت کرد. سخنران بعدی همایش، پرفسور حامد دانشمند و محقق برجسته افغانستانی، به بیان دیدگاه‌های سیاسی حضرت آیت‌الله مصباح پرداخت و جوانان و محققان را به مطالعه آثار مفید، تأثیرگذار

دربارهٔ حیات علمی و فرهنگی آیت‌الله علامه مصباح^{رحمته} بیان کردند. ایشان یکی از اقدامات ارزشمند آیت‌الله مصباح را نجات و حفاظت جامعه و حوزه‌های علمیه از تهاجم تفکر سکولار دانستند. رئیس نمایندگی افزود: از سیرهٔ عملی آیت‌الله علامه مصباح^{رحمته} می‌توان سازماندهی، نظم در امور و آغاز کارهای مهم با کمترین هزینه و امکانات را آموخت. ایشان تأکید کرد که نقد علوم انسانی مدرن و سکولار لازم است، اما کافی نیست؛ لذا برای تولید علوم انسانی اسلامی باید علاوه بر نقد علوم سکولار، تلاش کرد علوم انسانی مبتنی بر مبانی اسلامی و با هدف قرب الهی سامان دهی شود. سرانجام، همایش با دعای رئیس علمای شیعهٔ افغانستان، حضرت آیت‌الله صالحی، به پایان رسید.

کرد. در ادامه، پیام تصویری ریاست محترم جامعه المصطفی العالمیه، حضرت آیت‌الله دکتر علی عباسی، پخش گردید. حضرت آیت‌الله دکتر عباسی با بیان اندیشه‌های عمیق و اثرگذار آیت‌الله علامه مصباح یزدی^{رحمته}، علوم انسانی را علاوه بر جنبه‌های نظری و توصیفی، دارای جنبه‌های فرهنگی و هنجاری دانست؛ یعنی علوم انسانی نسبت به ارزش‌ها و بی‌تفاوت نیست، بلکه متعرض ارزش‌ها و هنجارها نیز هست. بنابراین لازم است که این علوم اسلامی‌سازی شود؛ زیرا تمدن نوین اسلامی که انقلاب اسلامی ایران داعیه‌دار آن است، علوم انسانی متناسب با خود را می‌طلبد. سخنران پایانی همایش حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سید عبدالحمید ثابت، رئیس نمایندگی جامعه المصطفی افغانستان بود. ایشان ضمن تقدیر از دست‌اندرکاران همایش، طلیعهٔ سخنان خود را به یادآوری شهادت صدیقه طاهره حضرت فاطمه زهرا^{علیها السلام} اختصاص دادند و سپس نکات آموزنده‌ای

۱. نشست های خبری و مصاحبه های رسانه ای

ردیف	افراد مصاحبه شونده	موضوع	تاریخ برگزاری
۱	نشست خبری دبیر علمی همایش / و دبیر ستاد بزرگداشت و دبیر اجرایی همایش	برنامه های همایش	۴۰۴/۶/۲۵
۲	نشست خبری همایش افغانستان/ معاون پژوهش/ رییس المصطفی در افغانستان	برگزاری پیش همایش در افغانستان	۱۴۰۴/۷/۱
۳	گفتگو با پرفسور لگنهاوزن	شخصیت و نقش علامه مصباح در احیای علوم انسانی اسلامی	
۴	گفتگو با دبیر علمی همایش/ حجت الاسلام دکتر علی مصباح	شخصیت علامه مصباح و نقش او در احیای علوم انسانی	
۵	گفتگو با حجت الاسلام دکتر احمدحسین شریفی	پیرامون شخصیت علامه مصباح و نقش او در احیای علوم انسانی	
۶	مدیر گروه اقتصاد/ حجت الاسلام دکتر رجایی	پیرامون نقش گروه اقتصاد در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۷/۱۶
۷	مدیر گروه جامعه شناسی/ حجت الاسلام دکتر پرهیزکار	پیرامون نقش گروه جامعه شناسی در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۷/۲۴
۸	مدیر گروه علوم سیاسی/ حجت الاسلام دکتر نوروزی	نقش گروه سیاسی در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۶/۲۶
۹	مدیر گروه مدیریت/ حجت الاسلام دکتر منطقی	پیرامون نقش گروه مدیریت در همایش و برنامه های گروه	
۱۰	مدیر گروه ادیان / حجت الاسلام دکتر حسنی	پیرامون نقش گروه ادیان در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۸/۵
۱۱	مدیر گروه اخلاق/ حجت الاسلام دکتر حسینخانی	پیرامون نقش گروه اخلاق در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۸/۷
۱۲	مدیر گروه علوم تربیتی/ حجت الاسلام دکتر موسوی نسب	پیرامون نقش گروه علوم تربیتی در همایش و برنامه های گروه	۱۴۰۴/۸/۱

۲. پیش نشست ها و کرسی های (خارجی) برگزار شده

ردیف	عنوان: سخنرانی/ کرسی	سخنران	مدیر	زمان	مکان
۱	الهیات رهایی بخش و معنویت اجتماعی بازخوانی انتقادی و چشم اندازهای معاصر در آمریکای لاتین ۱	دکتر نوما مولینا (کشیش و فیلسوف رهایی بخش و نژوتلایا	محمدرضا میریوسفی	۲۶ شهریور ۱۴۰۴ / (۱۷) سپتامبر (۲۰۲۵)	کلیسای سن فرانسیسکو کاراکاس ونزوئلا
۲	وضعیت و چشم انداز علوم انسانی در آمریکای لاتین: بررسی انتقادی و رویکردهای معاصر ۲	دکتر لوئیس البرتو ویتور	-	۲۹ شهریور ۱۴۰۴ / سپتامبر ۲۰۲۵	آرژانتین
۳	امکان سنجی ورود و توسعه علوم انسانی اسلامی به کشورهای لاتین با بررسی وضعیت موجود	دکتر لوئیز البرتو ویتور فیلسوف و الهیدان مدیر مؤسسه مطالعات اسلامی - عربی ما چادو موره	-	۵ مهر ۱۴۰۴ / سپتامبر ۲۰۲۵	بوئنوس آیرس آرژانتین
۴	انسان محوری در تعلیم و تربیت: هم گرایی اندیشه های اسلامی با میراث سیمون رودریگز	دکتر الخندیرنا رِزس پائز	-	۲ اکتبر ۱۴۰۴ - ۱۰ مهر ۱۴۰۴	دانشگاه ملی کاراکاس- ونزوئلا
۵	بررسی چالش ها و چشم اندازهای فلسفه سیاسی در آمریکای لاتین و ظرفیت های تعاملی آن با فلسفه سیاسی اسلامی	دکتر ایرمان ای کاراز کو نونز	-	۱۴ مهر ۱۴۰۴ / ۲۲:۳۰ به وقت ایران	مکزیک - دانشگاه ملی مکزیک
۶	فلسفه مقاومت خوانشی تطبیقی از اندیشه ونزوئلایی و علوم انسانی اسلامی	دکتر علی رامون روخاس	-	۱۶ مهر ۱۴۰۴	ونزوئلا کاراکاس دانشگاه ملی
۷	فلسفه رهایی و عدالت جهانی گفت و گوی تطبیقی میان اندیشه آمریکای لاتین و علوم انسانی اسلامی	دکتر خوسه گرگوریو	-	۱۷ مهر ۱۴۰۴	ونزوئلا - کاراکاس دانشگاه ملی
۸	تاریخ رهایی و عدالت جهانی: گفت و گو میان میراث فکری آمریکای لاتین و علوم انسانی اسلامی	دکتر عمر اورتادو رایوگسن	-	۱۸ مهرماه ۱۴۰۴	دانشگاه کاتولیک کاراکاس، ونزوئلا
۹	عدالت و رهایی در تمدن های جنوب: در افق علوم انسانی اسلامی	دکتر لوئیس بریتو /	-	۲۷ مهر ۱۴۰۴ / اکتبر ۲۰۲۵	جلسه عمومی المصطفی / کاراکاس، ونزوئلا

۱۰	عرفان سرخ پوستی و بازانیشی در مفهوم قدسی واکاوی در پیوند انسان طبیعت و روح جهان	دکتر گلادیس گونزالس ادیان و عرفان سرخ پوستی	-	۲۷ مهر ۱۴۰۴/اکتبر ۲۰۲۵	دانشگاه بولیوارایانا ونزوئلا - کاراکاس
۱۱	فلسفه بومیان آمریکای لاتین و حکمت اسلامی: مبانی تطبیقی برای علوم انسانی رهایی بخش	دکتر لوئیز آلبرتو ویتور	دبیر: دکتر میریوسفی	۲۲ اکتبر ۳۰/ ۲۰۲۵ مهر ۱۴۰۴	موسسه مطالعاتی ماچادور آرزانترین
۱۲	فلسفه در آمریکای لاتین معاصر به افق گفتگوی آن با حکمت اسلامی	دکتر ادگار دانیل مالدونادو خوآرس	دبیر: دکتر میریوسفی	۲۳ اکتبر ۱۲/ ۲۰۲۵ آبان ۱۴۰۴	مجازی دانشگاه ال کلیخودمخیکو
۱۳	اهمیت مفاهیم و واژگان در بومی سازی علم: بررسی موردی	دکتر آنتونی شاکر / دانشگاه مک گیل کانادا	دبیر: دکتر میریوسفی	۱۴ نوامبر ۲۳ آبان ۲۰۲۵	مؤسسه امام خمینی
۱۴	فقه اقتصاد اسلامی Islamic Economics Jurisprudence	Hafez Abubakr Mahomed	دبیر: دکتر محمدحسین شریفی	۱۲ آذر ۱۴۰۴	
۱۵	عقلانیت اسلامی از دیدگاه آیت الله مصباح یزدی	Sheikh Dr Zaid Alsalami	دبیر: دکتر محمد مهدی چگینی		

۳. پیش نشست ها و کرسی های (داخلی)

ردیف	عنوان: سخنرانی/ کرسی	سخنران	ناقد	دبیر	زمان	مکان
۱	کارکردهای سیاسی فلسفه تربیتی اسلام در فرایند تمدن سازی جهان از منظر علامه مصباح یزدی	حجت الاسلام دکتر سید احمد رهنمایی		دکتر ابوالفضل نیک نظر	۱۶ مهر ماه ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۲	آینده اقتصاد اسلامی	دکتر محمد جواد توکلی	دکتر مهدی خطیبی		۵ آبان ماه ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۳	الگوی پیشرفت اجتماعی مبتنی بر اندیشه علامه محمد تقی در دروس معارف قرآن	حجت الاسلام دکتر محمد جواد قاسمی اصل	حجت الاسلام دکتر فرهه / حجت الاسلام دکتر بحرینی	دکتر علم الهدی	۱۲ آبان ماه ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۴	کرسی ترویجی: تاثیر علم سلوک بر فرهنگ	دکتر علی فضلی	دکتر کریم خان محمدی / دکتر شرف الدین	دکتر قاسم بابایی	۱۴ آبان ۱۴۰۴	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی تالار فرهنگ
۵	مناسبات دین و معنویت	حجت الاسلام دکتر ابوالفضل ساجدی			۲۰ آبان ماه ۱۴۰۴	-

۶	بازخوانی نگاه رهبری به مسئله‌مندی جمعیت با تأکید بر فرهنگ سازی و اقناع نخبگانی	دکتر مهدی عابدی		دکتر هادی عرب	۱۹ آبان ۱۴۰۴	-
۷	نقش متقابل دولت و مردم اسلامی در اقتصاد (نظریه معیت دولت-مردم)	حجت الاسلام دکتر سید محمد کاظم رجایی	حجت الاسلام دکتر شبان نیا/دکتر توکلی	دکتر محمدجواد قاسمی اصل	۱۹ آبان ۱۴۰۴	-
۸	تبیین نسبت مسائل و اسبب های اجتماعی با روابط بین نهادی در ایران معاصر و ارائه مدل مطلوب	حجت الاسلام دکتر ابراهیمی پور	حجت الاسلام دکتر مریچی/دکتر شرف الدین	حجت الاسلام حامد آزادی	۲۰ آبان ۴۰۴	دبیرخانه انجمن های اسلامی
۹	استکشاف روش قرآن کریم در تبیین حقیقت توحید ربوبی با تأکید بر میزان	دکتر رسول علی زمانی		حجت الاسلام خراسانی	۱۷ آبان ۱۴۰۴	دفتر مقام معظم رهبری در دانشگاه ملایر
۱۰	بررسی چالش های کلامی آثار گناه با تأکید بر تفسیر المیزان	حجت الاسلام دکتر جمال سروش		حجت الاسلام خراسانی	۱۹ آبان/ ۱۴۰۴	حوزه علمیه ملایر
۱۱	نقش مبانی در علوم از دیدگاه احمد فرید و شهید مطهری	حجت الاسلام سجاد بقایی هامانه	حجت الاسلام دکتر الهی راد/ دکتر مشگی	حجت الاسلام دکتر حمیدرضا گودرزی	۲۰ آبان ۱۴۰۴	-
۱۲	خوانشی انتقادی از اصلاحات ساختاری بودجه	حجت الاسلام دکتر حسینی بحرینی	حجت الاسلام دکتر موسوی	حجت الاسلام دکتر علم الهدی	۲۷ آبان ۱۴۰۴	-
۱۳	هویت ملی و هویت های موازی: واکاوی جامعه شناختی تجزیه هویت ملی ایران و راهکارهای مقابله ای	حجت الاسلام مهدی رشید	حجت الاسلام دکتر نوروزی/ حجت الاسلام دکتر مهدی راسخی	حجت الاسلام مهدی افروغ	۴ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۱۴	تبیین وظیفه حکومت اسلامی در انقلاب اسلامی با ارتداد فطری جمعی	حجت الاسلام محمد مهدی اسلامیان	حجت الاسلام رضا محققیان/حجت الاسلام صالحی منش	حجت الاسلام رمضان پور	۲۹ آبان ۱۴۰۴	مدرسه عالی حوزوی ولی امر
۱۵	وجود ذهنی و جایگاه آن در علوم انسانی اسلامی	حجت الاسلام دکتر احمد سعیدی	دکتر عباس عارفی	حجت الاسلام دکتر مجتبی محمدی	۸ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۱۶	تقسیم بالسویه بیت المال توسط امیرالمومنین علیه السلام و دلالت های اقتصادی آن در بودجه	حجت الاسلام دکتر مهدی خطیبی	دکتر موسوی/دکتر جواد میرزاده	حجت الاسلام دکتر محمد جواد قاسمی اصل	۱۷ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره

۱۷	الگو شناسی تربیت فرزند در سیره علمی و عملی معصومین علیه السلام (با تاکید بر توصیه‌های امام علی علیه السلام در نامه سی و یکم نهج البلاغه)	دکتر حسین عندلیب		۱ آذر ۱۴۰۴	دانشگاه آزاد اسلامی استان قم
۱۸	جایگاه فقه و فلسفه در تولید علوم انسانی اسلامی	حجت‌الاسلام دکتر محمدرضا اسدی	دکتر مشگی / حجت‌الاسلام دکتر فتحی	۴ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی
۱۹	ارزیابی انتقادی تمدن غرب در بستر نظریه اجتماعی استخدام علامه طباطبائی مطالعه‌ای موردی جنگ دوازده روزه	حجت‌الاسلام دکتر صادق گلستانی		۱۱ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۲۰	رابطه بین عمل و تعالیم اسلامی و وضع اقتصادی	استاد دکتر عباس الوردی الحسینی		۱۲ آذر ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۲۱	رویکردهای نوصداری و نوصداری در علم اجتماعی	حجت‌الاسلام دکتر سید علی سیدی فرد		۹ آذر ۱۴۰۴	موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه قم
۲۲	بررسی اخلاق اصل احسان و قاعده احترام و تکریم در روابط خویشاوندان با تاکید بر دیدگاه علامه مصباح یزدی	حجت‌الاسلام دکتر سید محمدرضا موسوی نسب	حجت‌الاسلام دکتر سید محمد صادق موسوی نسب	آذر ماه ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۲۳	شناسایی چالش‌های باورپذیری کردن وجود اقتصاد اسلامی و راه حل‌های رفع چالش	حجت‌الاسلام دکتر وحید ارشدی		۱۶ آذر ۱۴۰۴	مشهد مقدس دانشگاه فردوسی
۲۴	امکان سنجی علم اقتصاد اسلامی در اندیشه آیت الله مصباح یزدی	حجت‌الاسلام دکتر محمد بیدار	حجت‌الاسلام دکتر علی مصباح	۱۰ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۲۵	آثار فردی کرامت اکتسابی انسان در دنیا از دیدگاه قرآن	حجت‌الاسلام مهدی عابدی	دکتر ابودر تشکری صالح	۱۶ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۲۶	کاربرد اصطلاحات فنی عرفان نظری مبتنی بر چهارچوب‌های معنایی (عربی فارسی اسپانیایی)	آقای آلداما امیلیکار کروز		۱۳ آذر ۱۴۰۴	
۲۷	امداد داوطلبانه از منظر حکمای اسلامی و فیلسوفان غربی	دکتر محمد فنایی اشکوری		۱۱ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره

۲۸	نگرش فقهی تربیتی امام خمینی و امام خامنه‌ای درباره حکمرانی انقلاب اسلامی	حجت الاسلام دکتر علی نقی فقیهی	حجت الاسلام دکتر مرتضی حدادی پیشه	۱۹ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۲۹	نشست علمی تعلیم و تربیت اسلامی	حجت الاسلام سید صادق حسینی	دکتر علیرضالو	۱۶ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۳۰	تحلیل روش‌های عقلگرایانه و در تربیت اعتقادی با محوریت تعمیق به باور توحیدی	حجت الاسلام علی فاطمی‌پور	حجت الاسلام دکتر رضا ابراهیمی‌نیا	۲۲ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۳۱	بررسی وضعیت مبانی علوم اجتماعی و جایگاه آن در اسلامی‌سازی علوم انسانی	دکتر حسن عباس قصیرالعاملی	دکتر حامد آزادی	۱۱ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۳۲	علوم انسانی - اسلامی و نظام حقوقی	دکتر عباس کریمی		۱۷ آذر ۱۴۰۴	
۳۳	علوم انسانی - اسلامی و نظام تمدن اسلامی	دکتر محمد هادی همایون		۲۴ آذر ۱۴۰۴	
۳۴	علوم انسانی - اسلامی و هوش مصنوعی و نظام سایبرنتیکی	حجت الاسلام دکتر سید امیر سخاوتیان		۱۲ آذر ۱۴۰۴	
۳۵	منطق فهم قرآن	دکتر حسن عباس قصیرالعاملی		۱۱ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی ره
۳۶	جهانی سازی مقاومت	حجت الاسلام دکتر محمد بهمنی	حجت الاسلام دکتر ابوذر مظاهری / دکتر کاظمی	۱۷ آذر ۱۴۰۴	موسسه امام خمینی
۳۷	ملاک صحت در علوم اجتماعی اسلامی	دکتر سید سعید زاهد زاهدانی	دکتر محسن جاجرمی زاده	۱۷ آذر ۱۴۰۴	دانشگاه شیراز
۳۸	ملاک سنجش اسلامیت دانش	دکتر مصطفی بخرد	دکتر محسن جاجرمی زاده	۱۷ آذر ۱۴۰۴	دانشگاه شیراز

۴. پیش‌همایش‌های داخلی

ردیف	عنوان: سخنرانی/ کرسی	سخنران	مدیر	زمان	مکان
۱	روش‌شناسی روانشناسی اسلامی	حجج اسلام والمسلمین دکتر رفیعی هنر / دکتر محمد صادق شجاعی / دکتر علی ابوترابی	حجت الاسلام دکتر جهانگیرزاده	۱۳ آبان ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۲	بازخوانی مبانی تعلیم و تربیت اسلامی در راستای تحول علوم انسانی با تأکید بر منظومه فکری حضرت آیت الله مصباح یزدی	حجج اسلام دکتر رهنمایی / سعید بهشتی آقایان: دکتر حسن ملک / دکتر عبدالله معتمدی	دکتر حسن ملک	۴ آذر ۱۴۰۴	دانشگاه علامه طباطبائی ره
۳	روش‌شناسی اجتهاد تمدنی	حجت الاسلام دکتر واسطی		۲۷ آبان ۱۴۰۴	مؤسسه امام خمینی ره
۴	نظریات چالش‌ها و اقدامات علوم انسانی اسلامی در مراکز علمی مشهد	حجج اسلام دکتر معلمی / دکتر دعایی / دکتر شاکری / دکتر ارشدی / دکتر قائمی نیک		۲۷ آبان ۱۴۰۴	مشهد دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۵	علوم انسانی اسلامی در چرخه حکمرانی علوی	حجت الاسلام دکتر علی مصباح	دکتر مسعود راعی	آذر ۱۴۰۴	دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد

ردیف	برگزار کننده	تاریخ	موضوع
۱	گروه تفسیر و علوم قرآن موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی	شنبه ۱۰ آبان ماه ۱۴۰۴	تبیین ضرورت دروس معارف قرآن
۲	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسس آموزش پژوهش امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۴	بازخوانی مبانی تعلیم و تربیت اسلامی در راستای تحول علوم انسانی با تأکید بر منظومه فکری حضرت آیت الله مصباح یزدی
۳	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۴	بازخوانی مبانی تعلیم و تربیت اسلامی در راستای تحول علوم انسانی با تأکید بر منظومه فکری حضرت آیت الله مصباح یزدی
۴	دانشگاه علوم اسلامی رضوی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۲۷ آبان ماه ۱۴۰۴	ظرفیت‌ها، چالش‌ها و اقدامات علوم انسانی اسلامی در مراکز علمی مشهد
۵	موسس آموزش پژوهشی امام خمینی با همکاری پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و شورای عالی انقلاب فرهنگی	شنبه ۱ آذر ۱۴۰۴	رویکرد توحیدی به دانش اقتصاد اسلامی
۶	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۴ آذر ماه ۱۴۰۴	ابعاد روانشناسی اسلامی در راستای تحول علوم انسانی با تأکید بر منظومه فکری حضرت آیت الله مصباح یزدی
۷	گروه روانشناسی موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی با همکاری پژوهشگاه حوزه و دانشگاه پژوهشگاه قرآن و حدیث دانشگاه الزهرا	سه شنبه ۴ آذر ماه ۱۴۰۴	مشاوره و روان درمانی اسلامی
۸	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهش امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	یکشنبه ۹ آذر ۱۴۰۴	نقد و بررسی کتاب «رابطه علم و دین» از آیت الله محمدتقی مصباح یزدی
۹	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	دوشنبه ۱۷ آذر ۱۴۰۴ ساعت ۱۰	نقشه تاریخ و فلسفه در اسلامی‌سازی علوم انسانی با تأکید بر منظومه فکری آیت الله محمد تقی مصباح یزدی
۱۰	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۱۱ آذر ۱۴۰۴	رابطه علم کلام با علوم انسانی اسلامی (با تأکید بر روانشناسی جامعه‌شناسی و علوم سیاسی)
۱۱	گروه اقتصاد موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی با همکاری انجمن اقتصاد اسلامی حوزه اندیشکده قدر و شورای عالی انقلاب فرهنگی	پنجشنبه ۶ آذر ماه ۱۴۰۴	بازخوانی هویت دانش اقتصاد اسلامی
۱۲	موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی با همکاری دانشگاه اصفهان و شورای عالی انقلاب فرهنگی	دوشنبه ۱۰ آذر ماه ۱۴۰۴	بررسی و نقد مبانی علوم انسانی رایج در کشور
۱۳	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۱۸ آذر ۱۴۰۴	سیر تاریخی تکوین نظریه سیاسی بومی در غرب آسیا با محوریت گفتن مقاومت اسلامی
۱۴	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	سه شنبه ۱۸ آذر ۱۴۰۴	کاربست علوم اجتماعی در راستای تحول علوم انسانی با تأکید بر رویکرد آیت الله محمد تقی مصباح یزدی
۱۵	گروه روانشناسی موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی با همکاری دانشگاه ادیان و مذاهب و پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	چهارشنبه ۱۹ آذر ۱۴۰۴	میز گرد روانشناسی فرهنگی و مداخلات بالینی: الزامات، چالش‌ها و راهکارهای بومی‌سازی
۱۶	گروه اقتصاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی با همکاری انجمن اقتصاد اسلامی حوزه اندیشکده قدر و شورای عالی انقلاب فرهنگی	پنجشنبه ۲۷ آذر ماه ۱۴۰۴	تربیت اسلامی: رویکردهای مبانی، تفسیری و تمدنی
۱۷	دانشگاه علامه طباطبائی با همکاری موسسه آموزش پژوهشی امام خمینی و شورای عالی انقلاب فرهنگی	شنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۴	بررسی و نقد کتاب «جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن» اثر آیت الله محمدتقی مصباح یزدی با نگاهی به دیدگاه‌های علامه طباطبائی و استاد مطهری

۵. مقالات دریافت شده

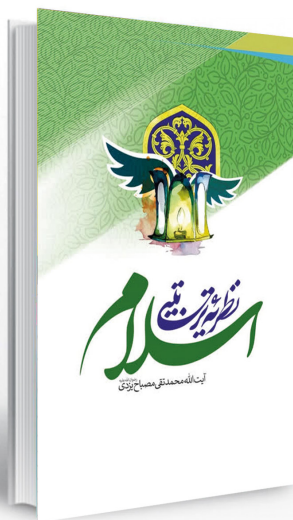
عنوان فارسی	نشریه	نویسندگان
مبانی زمینه‌سازی حاکمیتی ترویج اخلاق و معنویت در جامعه	معرفت اخلاقی	غلام زاده/حسینخانی/امیدی نقلبری
تبیین اصول زمینه‌سازی حاکمیتی در راستای رواج اخلاق و معنویت به استناد ادله‌ی نقلی؛ مطالعه‌ای مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب	معرفت اخلاقی	غلام زاده /حسینخانی
مبانی ارزش‌شناختی سیاست اسلامی در تقابل و تعامل با پارادایم مدرن	معرفت سیاسی	هادی شجاعی
تدوین مراحل تربیت اخلاقی با ملاک ترتیب منطقی از دیدگاه علامه مصباح یزدی	اسلام و پژوهش‌های تربیتی	حسینخانی/ بخشی /مظلومی زاده
ساحت های موضوعی تفکر از منظر علامه مصباح یزدی:	معرفت	هادی حسینخانی
تبیین عوامل ایجاد و تقویت امید در تربیت اخلاقی از منظر علامه مصباح یزدی	معرفت	هادی حسینخانی
تحلیل موانع تفکر از منظر علامه مصباح یزدی:	معرفت اخلاقی	هادی حسینخانی
نظریه جامعه سازی قرآنی با تأکید بر تفسیر المیزان	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	نصراله آقاجانی
تحلیل ماهیت انتخابات و پیامدهای آن در اندیشه سیاسی آیت‌الله مصباح یزدی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مهدی قربانی
مسئله‌مندی جمعیت: فرهنگ‌سازی و افتناع نخبگانی از منظر رهبری انقلاب	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	عابدی/فولادی
ویژگی‌های تفسیر موضوعی علامه مصباح یزدی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	عابدی/ امیررضا اشرفی
تقسیم مساوی بیت المال در سیره علوی و دلالت‌های آن در تخصیص بودجه دولتی	معرفت اقتصاداسلامی	مهدی خطیبی
چهار تقریر تکاملی از محل نزاع در مسئله اصالت وجود با الهام از آراء علامه مصباح	معرفت فلسفی	احمدخان بیگی / صافی
کیفیت «ارجاع» از طریق الفاظ از منظر فلسفه تحلیلی و بررسی آن با تکیه بر آراء فلسفی علامه مصباح یزدی	معرفت فلسفی	احمدخان بیگی
نظریه «نام‌گذاری» در فلسفه تحلیلی و بررسی آن با الهام از آراء علامه مصباح در ساخت مفهوم جزئی و ماهوی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	احمدخان بیگی
علامه مصباح و رد حس‌گرایی با تأکید بر تفکیک مراحل شش‌گانه در فرایند ادراک حسی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	احمدخان بیگی
چهار تقریر تکاملی از محل نزاع در مسئله اصالت وجود با الهام از آراء علامه مصباح	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	احمدخان بیگی
تحلیل مفاهیم مرتبط با هوش اجتماعی در منابع اسلامی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	اسلامی/ جهانگیرزاده قمی/حمید رفیعی هنر
نقش روش قلمروشناسی دین در نظریه علوم انسانی اسلامی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مصطفی کریمی
بررسی هستی‌شناختی نظریه هوش مصنوعی قوی بر مبنای فلسفی آیت الله مصباح‌یزدی	معرفت فلسفی	اسلامی/گرائی

عنوان فارسی	نشریه	نویسندگان
بررسی مقایسه ای نظریه معیار ارسطو در ارزش اخلاقی با نظریه قرب الهی علامه مصباح یزدی	معرفت	بخشی/ مجتبی مصباح
بررسی نسبت میان اخلاق و فقه از منظر تربیت اسلامی	اسلام و پژوهش‌های تربیتی	مرتضی بخشی گلسفیدی
ابعاد حجیت و جایگاه روایات طینت در انسان‌شناسی اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی رحمه‌الله	معرفت کلامی	مراد علی شورگشتی
ابعاد حجیت و جایگاه روایات طینت در انسان‌شناسی اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی رحمه‌الله	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مراد علی شورگشتی
ابعاد حجیت و جایگاه روایات طینت در انسان‌شناسی اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی رحمه‌الله	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مراد علی شورگشتی
ابعاد حجیت و جایگاه روایات طینت در انسان‌شناسی اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی رحمه‌الله	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مراد علی شورگشتی
«جهاد عقلی»: نقش پایه های «جهاد عقلی» معطوف به دین در اسلامی سازی علوم انسانی از منظر علامه مصباح	معرفت کلامی	محمود نمازی اصفهانی
مبانی انسان‌شناختی اسلامی و دلالت‌های آن در مدیریت	اسلام و پژوهش‌های مدیریتی	محمد مهدی نادری قمی
تجلی تشکیک فلسفی در اثبات ولایت در عصر غیبت	معرفت سیاسی	محمدعلی محیطی اردکان - مصطفی نیکزاد
پیشینه و تطور تاریخی قلمرو دین در غرب و جهان اسلام: تحلیل تطبیقی با تأکید بر دیدگاه‌های آیت‌الله مصباح یزدی	معرفت فلسفی	محمدعلی محیطی اردکان - محمدصادق مرادی
برساخت هویت فردی در پرتو سینمای غایت‌محور: واکاوی نظریه هنر دینی مبتنی بر «قرب الهی»	معرفت فرهنگی اجتماعی	محمدعلی محیطی اردکان - محمدحسین حق جو
نقش علوم انسانی اسلامی در مؤلفه‌های تمدن نوین اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی (ره)	روش‌شناسی پژوهش در علوم انسانی	محمدعلی محیطی اردکان - محمد علی وثوقیان
از انسان‌شناسی تا کنشگری: نقش‌های مختلف دین در زندگی انسان از منظر آیت الله مصباح یزدی	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - محمد خانی نوذری
المصادر المعرفية للاجتهاد الاقتصادي الإسلامي: تفعيل النص، والعقل، والتجربة	معرفت اقتصاداسلامی	محمدعلی محیطی اردکان - مبشر اسماعیل اسماعیل
بازخوانی اصل «آرمان‌خواهی واقع‌بینانه» در سیاست‌ورزی مؤمنانه از منظر علامه مصباح	معرفت سیاسی	محمدعلی محیطی اردکان - قاسم روانبخش
أُسنَة الفقه (دراسة تحليلية نقدية في المبادئ)	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - علی باه
دور الفقه في أسلمة العلوم الإنسانية: دراسة تحليلية	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - شیخ عثمان خلف مینی
بررسی «رویکرد برون‌دینی در تعیین گستره دین» از دیدگاه آیت‌الله مصباح یزدی	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - حمیدرضا فاضلی
التحليل المفهومي للدين وأبعاده المعرفية من منظور العلامة محمدتقی مصباح الیزدی	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - امین علی عسگری
نهادینه سازی محبت به امام زمان در دل دانش آموزان ابتدایی با تأکید بر اقدام پژوهی (مورد مطالعه: دبستان نرجس ۲)	معرفت	محمدعلی محیطی اردکان - اعظم طهماسبی پور شیرامین

عنوان فارسی	نشریه	نویسندگان
درآمدی بر جامعه‌شناسی سیاسی تدبیرمحور و ظرفیت‌های آن در بازسازی حکمرانی اجتماعی جمهوری اسلامی ایران	معرفت سیاسی	محمدجواد نوروزی فرانی - مهدی رشید
روش‌شناسی دانش سیاسی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدجواد نوروزی فرانی
الگوی «پیشرفت اجتماعی» در اندیشه علامه مصباح با تأکید بر دروس معارف قرآن	معرفت اقتصاداسلامی	محمدجواد قاسمی اصل اصطهباناتی
موانع سرمایه‌گذاری در تولید با تأکید بر مفهوم قرآنی «اِثم»	معرفت اقتصاداسلامی	محمدجواد قاسمی اصل اصطهباناتی
کاوشی در ماهیت، اعتبار و مصادیق معرفت احتمالی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدجواد قاسمی اصل اصطهباناتی
تحلیل پیوند جمعیت و تمدن‌سازی از منظر آیات و روایات	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدجواد سقای بی‌ریا - علی ابوترابی
اعتبارسنجی و تحلیل مضمونی روایات مباحث پیامبر(ص) نسبت به امت اسلامی در روز قیامت	معرفت فرهنگی اجتماعی	محمدجواد سقای بی‌ریا
آینده دانش اقتصاد اسلامی	معرفت اقتصاداسلامی	محمدجواد توکلی
جایگاه فقه و هنجارهای فقهی در تولیدعلوم انسانی اسلامی	معرفت فرهنگی اجتماعی	محمدباقر ربانی
جایگاه فقه و هنجارهای فقهی در تولیدعلوم انسانی اسلامی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدباقر ربانی
جایگاه هنجارهای فقهی در تولیدعلوم انسانی اسلامی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدباقر ربانی
مبانی فقهی و حقوقی سقط جنین از منظر فقه امامیه	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمدباقر ربانی
تحلیلی از سقط جنین و نقش آن در کاهش جمعیت	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	محمد فولادی وندا
آموزش مهارت‌های زندگی در کتب درسی متوسطه اول؛ نقد و بررسی	معرفت	محمد فولادی وندا
تحلیلی از نقش اخلاق قومی و ملی در تقویت هویت ملی و انسجام اجتماعی؛ با تأکید بر دیدگاه علامه مصباح یزدی	معرفت	محمد فولادی وندا
معیار علم دینی در پرتو واقع‌گرایی: بازتعریف نسبت «هست»ها و «باید»ها	معرفت فلسفی	محمد سربخشی - محمد جعفری
وجود اعتباری نهاد دولت و تحلیل تطبیقی دلالت‌های اقتصادی آن از منظر اسلام و لیبرالیسم	معرفت اقتصاداسلامی	محمد بیدار برجین علیا
تدوین مدل مفهومی احساس حقارت براساس منابع اسلامی	روانشناسی و دین	محسن اکبری - محمدرضا جهانگیرزاده قبی
طراحی دستیار هوشمند رابطه: کاربری هوش مصنوعی در مداخلات شخصی‌سازی‌شده تربیت اخلاقی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	مجید غلامی - هادی حسینخانی - بهروز مینایی
آینده‌پژوهی دانش سیاست اسلامی	معرفت سیاسی	قاسم شیان نیاء رکن آبادی
آینده‌پژوهی دانش سیاست اسلامی	همایش بین‌المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	قاسم شیان نیاء رکن آبادی
چارچوبی اسلامی برای تشکیل‌گرایی سیاسی در اندیشه علامه مصباح	معرفت سیاسی	قاسم روانبخش - محمدعلی محیطی اردکان
تعاریف روش‌شناسی در علوم انسانی اسلامی و پرسش‌های مرتبط	معرفت فرهنگی اجتماعی	غلامرضا پرهیزکار

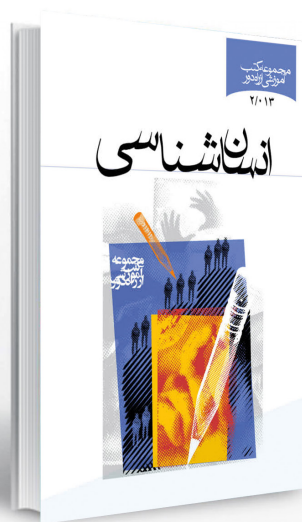
عنوان فارسی	نشریه	نویسندگان
تعاریف روش شناسی در علوم انسانی اسلامی و پرسش های مرتبط	معرفت فرهنگی اجتماعی	غلامرضا پرهیزکار
سرشت مشترک انسان ها و نقش آن در علوم انسانی اسلامی	معرفت فلسفی	علی مصباح
نقش و تفاوت های فلسفه علم پیشینی و پسینی در تاسیس علم دینی با تاکید بر روانشناسی اسلامی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	علی ابوترابی
تفکیک قوا از منظر علامه مصباح یزدی	معرفت سیاسی	علی ابوالفضل
بررسی تطبیقی "علم بودن متافیزیک" در اندیشه کانت و علامه مصباح یزدی	معرفت فلسفی	عبدالله فتحي
رویکرد سینوی علامه مصباح یزدی در تولید علوم انسانی اسلامی	روش شناسی پژوهش در علوم انسانی	عباس گرائی
تحلیلی بر ابعاد و مؤلفه های «جامعه اسلامی» در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت	معرفت	سیده زهرا خرمیان - محمد فولادی وندا
چیستی فلسفه سیاسی از نگاه آیت الله مصباح یزدی و مقایسه آن با دیدگاه فلاسفه اسلام و غرب	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	سیدمحمدهادی مقدسی
صورت بندی چارچوب بودجه ریزی در مکتب امامین انقلاب و آسیب شناسی شکاف آن با اقتصاد سیاسی بودجه در ایران	معرفت اقتصاد اسلامی	سیدمحمدعلی موسوی
مقایسه روش دکتر سبحانی و آیت الله مصباح یزدی در تفسیر آیات آفرینش انسان در قرآن	قرآن شناخت	سیدعلی اکبر حسینی - امیررضا اشرفی
تحلیل نهادی حکمرانی کارآمد بیت المال در دولت نبوی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	سیدجواد میرزازاده قصابکلایی - سیدمحمدعلی موسوی
تحلیل نهادی حکمرانی بیت المال در دولت نبوی	معرفت اقتصاد اسلامی	سیدجواد میرزازاده قصابکلایی - سیدمحمدعلی موسوی
جامعیت دین و نقش موثر آن در اسلامی سازی علوم انسانی از دیدگاه مصباح یزدی	معرفت فرهنگی اجتماعی	سمیه قاسمی - اسماعیل چراغی کوتیانی
امکان سنجی تعارض حقوق و اخلاق اسلامی از دیدگاه علامه مصباح یزدی ره	اندیشه های حقوق عمومی	رضا محمدی کرجی
شکل گیری سازمان یافتگی های روانی سلامت محور و بیماری زا بر اساس نظریه خودیابی اسلامی و فرایند تغییر آنها (درمان)	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	رحیم نارویی نصرتی
شکل گیری سازمان یافتگی های روانی سلامت محور و بیماری زا بر اساس نظریه خودیابی اسلامی و فرایند تغییر آنها (درمان)	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	رحیم نارویی نصرتی
خدا و دین از نگاه فروید، در باور آلپورت؛ نقد و مقایسه با نگاه اسلامی	روان شناسی و دین	رحیم میردريکوندی
تأثیر رویکرد روش شناختی بر نظریات مطرح علم دینی با تأکید بر طبیعیات	معرفت فلسفی	داود فاضل فلاورجانی - محمد جعفری - حمیدرضا رضائی درح
بررسی و تحلیل تاریخی انحصار روشی در علوم	معرفت فلسفی	داود فاضل فلاورجانی - رضا کشاورز سیاهپوش
علامه طباطبائی و فرانسویس بیکن؛ دو منظر در باب علم مدرن	معرفت	داود فاضل فلاورجانی
تحلیلی از بازنمایی الگوی سلوک اخلاقی در تحقق بینش توحیدی انسان از منظر علامه مصباح	معرفت اخلاقی	خدیجه نظری - محمد فولادی وندا
نقش اخلاق در تقویت بینش توحیدی از منظر علامه مصباح	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	خدیجه نظری - محمد فولادی وندا

عنوان فارسی	نشریه	نویسندگان
اصول ستیز معقول با کانون‌های ضد اخلاق و معنویت از دیدگاه رهبر معظم انقلاب، حضرت آیت الله امام خامنه‌ای	معرفت اخلاقی	حسن فرزی - هادی حسینخانی
بررسی رویکردهای مطالعات ادیبانی ابوریحان بیرونی در «تحقیق ما للهند»: کهن الگوی مطالعات ادیبانی اسلامی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	جعفر احمدی
نسبت میان معنویت و اسلام از دیدگاه علامه مصباح یزدی ره و نقد دیدگاه معنویت بدون اسلام	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	جعفر احمدی
نقش نظریه‌های علمی در فهم قرآن	قرآن شناخت	امیررضا اشرفی
خوانشی دوگانه از رابطه دین و اخلاق از دیدگاه علامه مصباح یزدی	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	امیر خواص
تحلیل مبانی فمینیسم در موضوع تبعیض جنسیتی و نقد اسلام بر آن	معرفت	اکبر عباس زاد - اسماعیل چراغی کوتیانی
رابطه دانش و علائق انسانی: ارزیابی انتقادی نظریه منافع معرفت‌بخش هابرماس	معرفت فلسفی	اسماعیل نجاتی - محمدعلی محیطی اردکان - علی مصباح
تأثیر نگاه عین‌الربطی به انسان بر اهداف علوم‌انسانی اسلامی	معرفت فلسفی	اسماعیل شایبندری - علی مصباح - مرتضی رضایی
صورتبندی انسان اجتماعی در اندیشه علامه مصباح یزدی(ره)	معرفت فرهنگی اجتماعی	اسماعیل چراغی کوتیانی
کارکرد عنصر عقلانیت در حل چالشهای فرهنگی با تأکید بر قصص قرآن	معرفت	اسماء نریمانی اصل - محمد فولادی وندا - سیدمحمدحسین میری
وطن دوستی و غیرت ملی از منظر عقل و نقل	همایش بین المللی علوم انسانی اسلامی ۱۴۰۴	احمد ابوترابی
چالش هویتی علوم انسانی در ایران و نقش مطالعات تاریخ معاصر در عبور از	تاریخ اسلام در آینده پژوهش	ابودر مظاهری
ارتباط متقابل «شاکله» با «گرایش»های انسان از منظر قرآن و روانشناسی	قرآن شناخت	ابودر تشکری صالح

نظریه تربیت اسلام

نویسنده: علامه محمدتقی مصباح یزدی

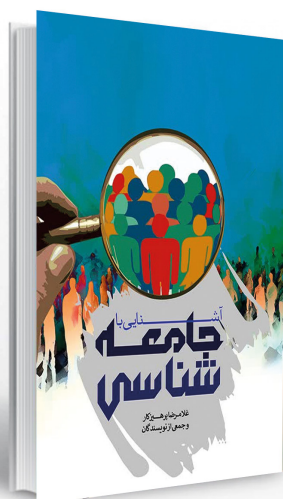
انسان شناسی

نویسنده: محمود رجبی

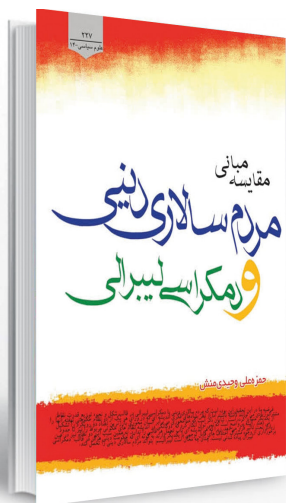
ارزیابی عملکرد کارکنان با رویکرد اسلامی

نویسنده: علی اسگری

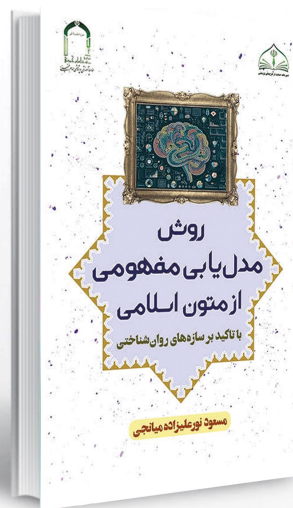

آشنایی با جامعه شناسی

نویسنده: غلامرضا پرهیزکار و جمعی از نویسندگان

مقایسه مبانی مردم سالاری دینی و دمکراسی لیبرالی
نویسنده: حمزه علی وحیدی منش

روش مدلیابی مفهومی از متون اسلامی
با تاکید بر سازه های روان شناخته
نویسنده: مسعود نورعلیزاده میانجی

مقدمه ای بر روش تحقیق در مدیریت اسلامی
نویسنده: محمد مهدی نادری قمی

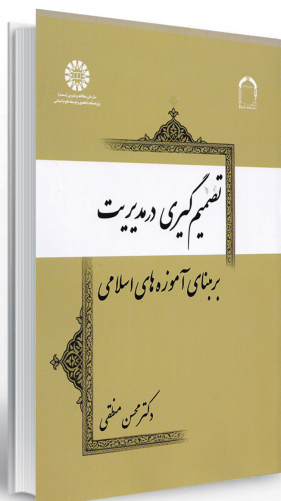
درآمدی بر مدیریت اسلامی
نویسنده: محسن منطقی

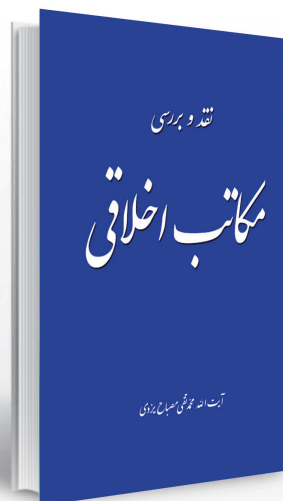
معرفت دین؛ عقلانیت و منابع
نویسنده: محمد حسین زاده

نگرشی بر تعامل فقه و تربیت
نویسنده: علی همت بناری

تعمیم‌گیری در مدیریت بر مبنای آموزه‌های اسلامی
نویسنده: محسن منطقی

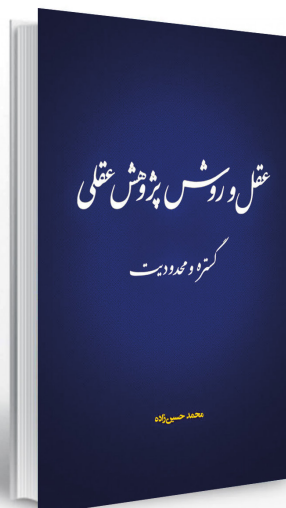

نقد و بررسی مکاتب اخلاق
نویسنده: محمد تقی مصباح یزدی

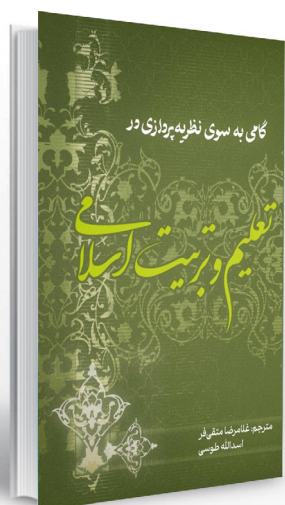
انسان سازی در قرآن

نویسنده: محمدتقی مصباح یزدی

عقل و روش پژوهش عقلی گستره و محدودیت

نویسنده: محمد حسین زاده

گامی به سوی نظریه پردازی در تعلیم و تربیت اسلامی

مترجم: غلامرضا متقی فر، اسدالله طوسی

درآمدی به شناخت جامعه

نویسنده: محمدتقی مصباح یزدی